FULBRIGHT UNIVERSITY VIETNAM

FULBRIGHT SCHOOL OF PUBLIC POLICY AND MANAGEMENT

Chính sách phát triển

Bài 2

“Định nghĩa và đo lường phát triển”

Bài 2

- Khái niệm và đo lường phát triển
- Phát triển kinh tế - thước đo phát triển truyền thống
- Thảo luận: lợi ích và hạn chế của GDP
- Chỉ số phát triển con người – hứa hẹn và thách thức
- Việt Nam trong bối cảnh so sánh

© Fulbright University Vietnam

Định nghĩa và đo lường phát triển

- Để đánh giá các cách thức đo lường phát triển khác nhau, ta phải định nghĩa phát triển là gì.
- Định nghĩa – quan hệ mất thiết với vấn đề đo lường. ***"Tiến trình thay đổi vận hành theo thời gian"***
- Truyền thống: [Phát triển = _____] – được xem như là tiến trình để các nước tiến bộ và trở nên giàu có.
- Truyền thống chú trọng và số liệu kinh tế như tốc độ tăng trưởng GDP, GDP bình quân đầu người …
- Theo lối tư duy này, truyền thống chú trọng vào tăng trưởng kinh tế của các nước nghèo để giúp các nước bắt kịp với nước giàu.

© Fulbright University Vietnam

Thước đo truyền thống

- Thước đo được sử dụng phổ biến nhất khi so sánh quốc tế là Tổng Sản phẩm Quốc gia bình quân đầu người GNP.
- GNP – tổng giá trị sản xuất kinh tế của một nước trong một năm cụ thể
- GNP bao gồm
  - Sản lượng hàng hóa/lương thực
  - Cung cấp dịch vụ
  - Lợi nhuận từ đầu tư ở nước ngoài
  - Lợi nhuận thu được ở trong nước của người hoặc tổ chức nước ngoài
- GDP được ưa chuộng hơn: giá trị tiền tệ của tất cả hàng hóa dịch vụ được sản xuất trong phạm vi quốc gia ở giai đoạn cụ thể.

© Fulbright University Vietnam

Hạn chế của GDP?

- Cho thấy hiện trạng tổng thể của nền kinh tế (dễ so sánh)
- Giúp các nhà hoạch định chính sách và ngân hàng trung ương xác định nền kinh tế đang thu hẹp hay mở rộng, có cần kìm hãm, thúc đẩy hay lạm phát hoặc suy thoái sắp diễn ra.

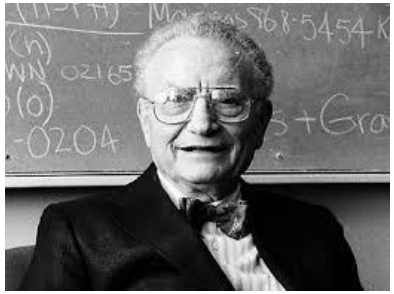

Nhưng đại đa số thống nhất rằng, chỉ riêng GDP không thể là thước đo tăng trưởng và thịnh vượng hoàn hảo. Tại sao?

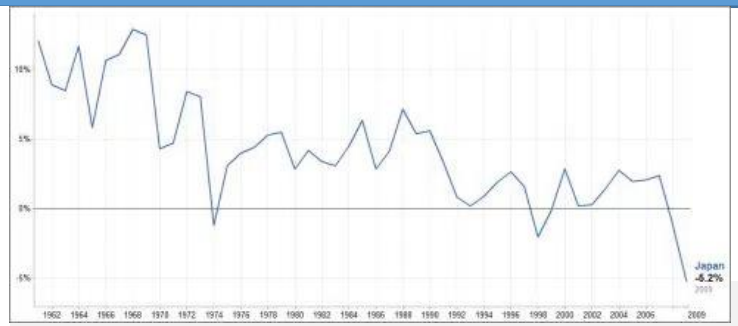

© Fulbright University Vietnam

GDP không thể nắm bắt điều gì

- Có thể không phản ánh được sự đánh đổi phức tạp giữa hiện tại và tương lai, làm việc và nhàn rỗi, tăng trưởng tốt với tăng trưởng xấu.
- Không bắt kịp với bản chất thay đổi liên tục của hoạt động kinh tế, như không phù hợp trong hạch toán đối với Khu vực công /tư khi liên quan đến sản lượng phi vật chất/chất lượng và sự đa dạng của hàng hóa và dịch vụ/ sự hao mòn nguồn lực / môi trường xuống cấp…sự thay đổi mang tính chuyển đổi trong công nghệ.
- Không có ý nghĩa là thước đo chuẩn để đặt mục tiêu kinh tế quốc gia hay phúc lợi quốc gia.
- Quan trọng nhất là không thể hiện được sự phân phối của cải (Trung Quốc)

© Fulbright University Vietnam

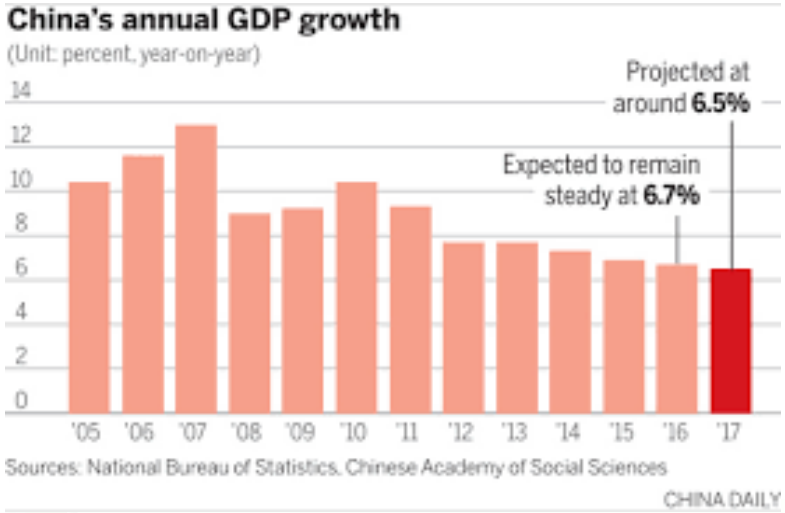
China's annual GDP growth
(Unit: percent, year-on-year)
Projected at around 6.5%
Expected to remain steady at 6.7%
14
12
10
8
6
4
2
0
'05 '06 '07 '08 '09 '10 '11 '12 '13 '14 '15 '16 '17
Sources: National Bureau of Statistics, Chinese Academy of Social Sciences
CHINA DAILY

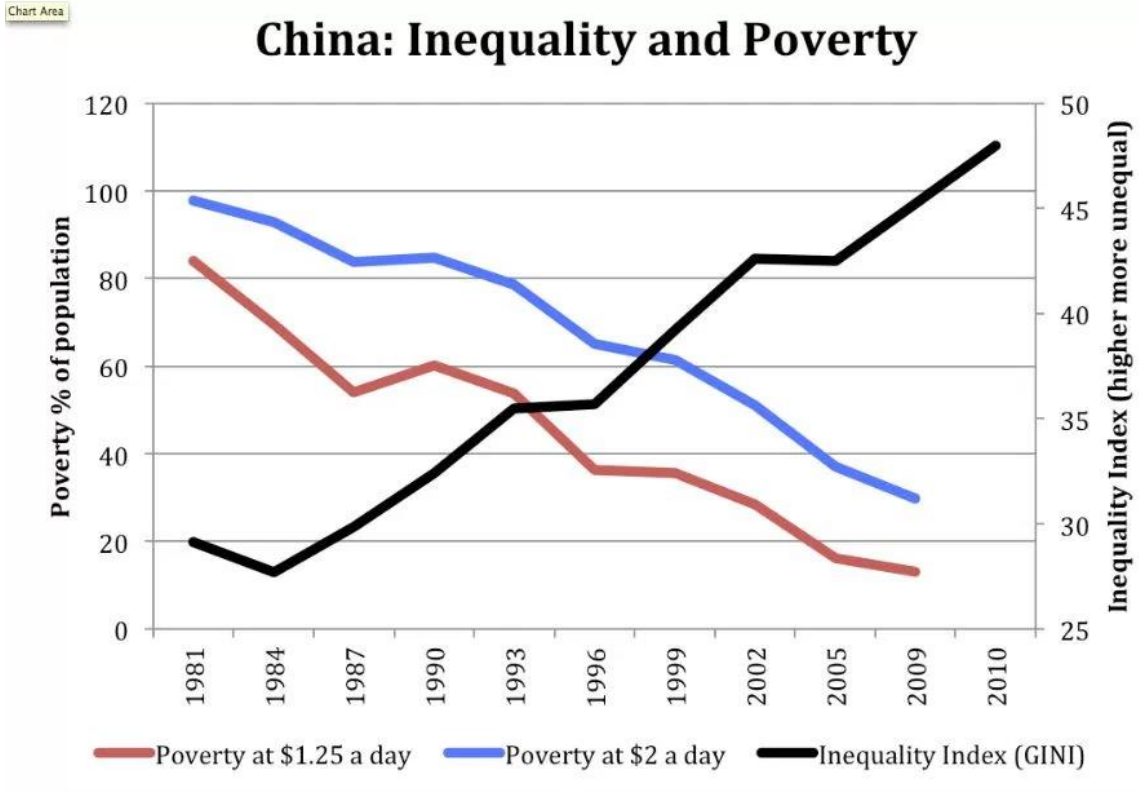
Chart Area
China: Inequality and Poverty
Poverty % of population
Inequality Index (higher more unequal)
120
100
80
60
40
20
0
50
45
40
35
30
25
1981 1984 1987 1990 1993 1996 1999 2002 2005 2009 2010
Poverty at $1.25 a day
Poverty at $2 a day
Inequality Index (GINI)

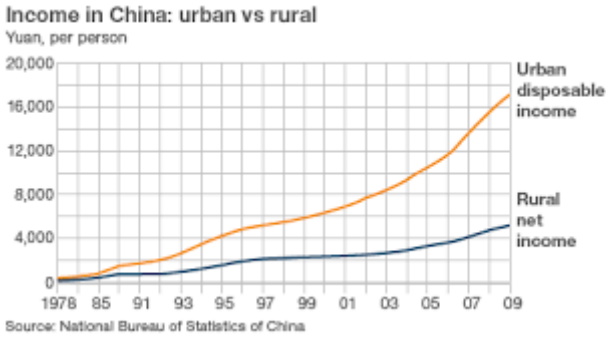
Income in China: urban vs rural
Yuan, per person
20,000
16,000
12,000
8,000
4,000
0
1978 85 91 93 95 97 99 01 03 05 07 09
Urban disposable income
Rural net income
Source: National Bureau of Statistics of China

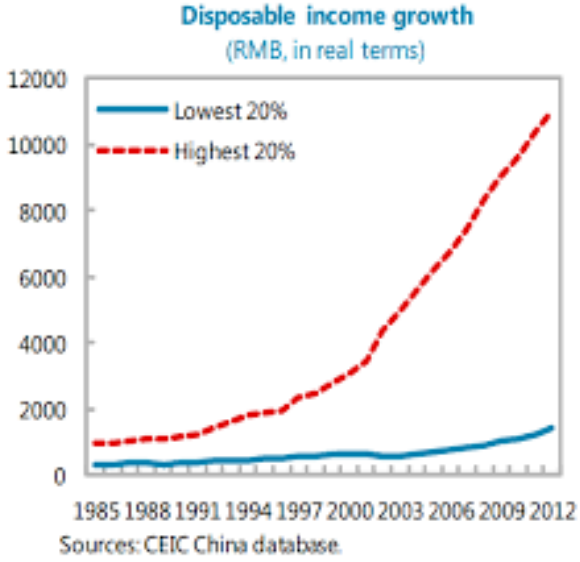
Disposable income growth
(RMB, in real terms)
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
Lowest 20%
Highest 20%
1985 1988 1991 1994 1997 2000 2003 2006 2009 2012
Sources: CEIC China database

Kuznets

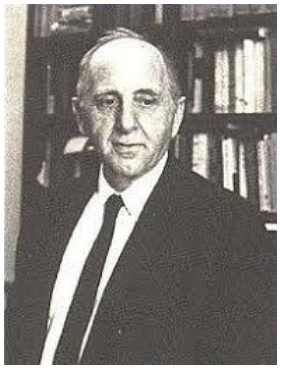

- Simon Kuznets (1934) cho rằng:

“Phúc lợi của một quốc gia không thể đơn thuần rút ra từ một thước đo thu nhập quốc dân. Nếu GDP tăng lên, tại sao nước Mỹ đi xuống? Cần phân biệt rõ chất lượng và số lượng tăng trưởng, giữa chi phí và lợi nhuận và giữa ngắn với dài hạn. Mục tiêu tăng trưởng hơn của cái gì và vì điều gì.”

© Fulbright University Vietnam

Các thước đo thay thế, bổ sung

- Tổng thu nhập thực và thu nhập bình quân đầu người không phải là chỉ báo đầy đủ của phát triển kinh tế - một khái niệm đa biến phải có nhiều góc độ.
- Xuất hiện nhiều chỉ báo xã hội như tuổi thọ kỳ vọng, tình trạng sức khỏe, nhà ở, điều kiện dinh dưỡng, thành tựu giáo dục …
- Phúc lợi của người dân – khó đo lường.

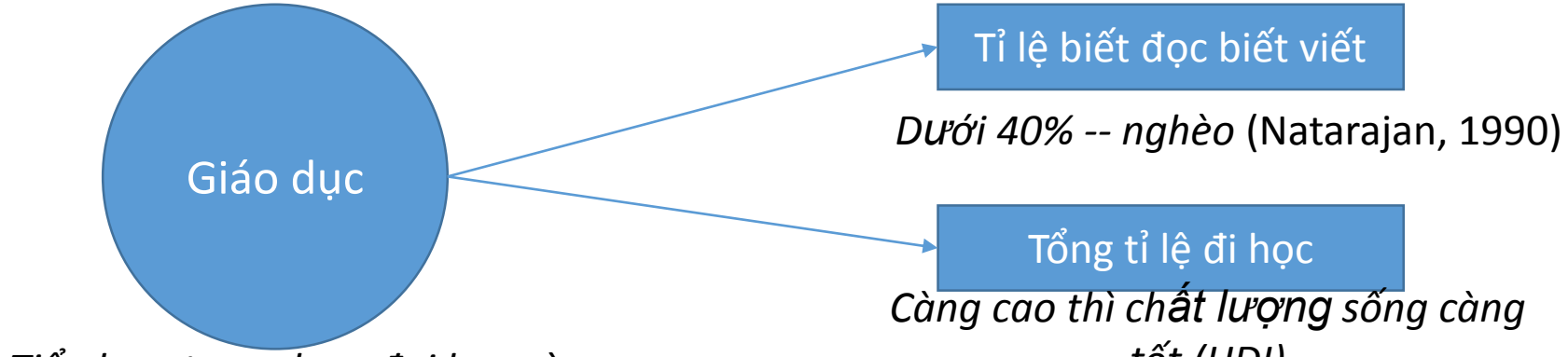

© Fulbright University Vietnam

Tiếp tục…

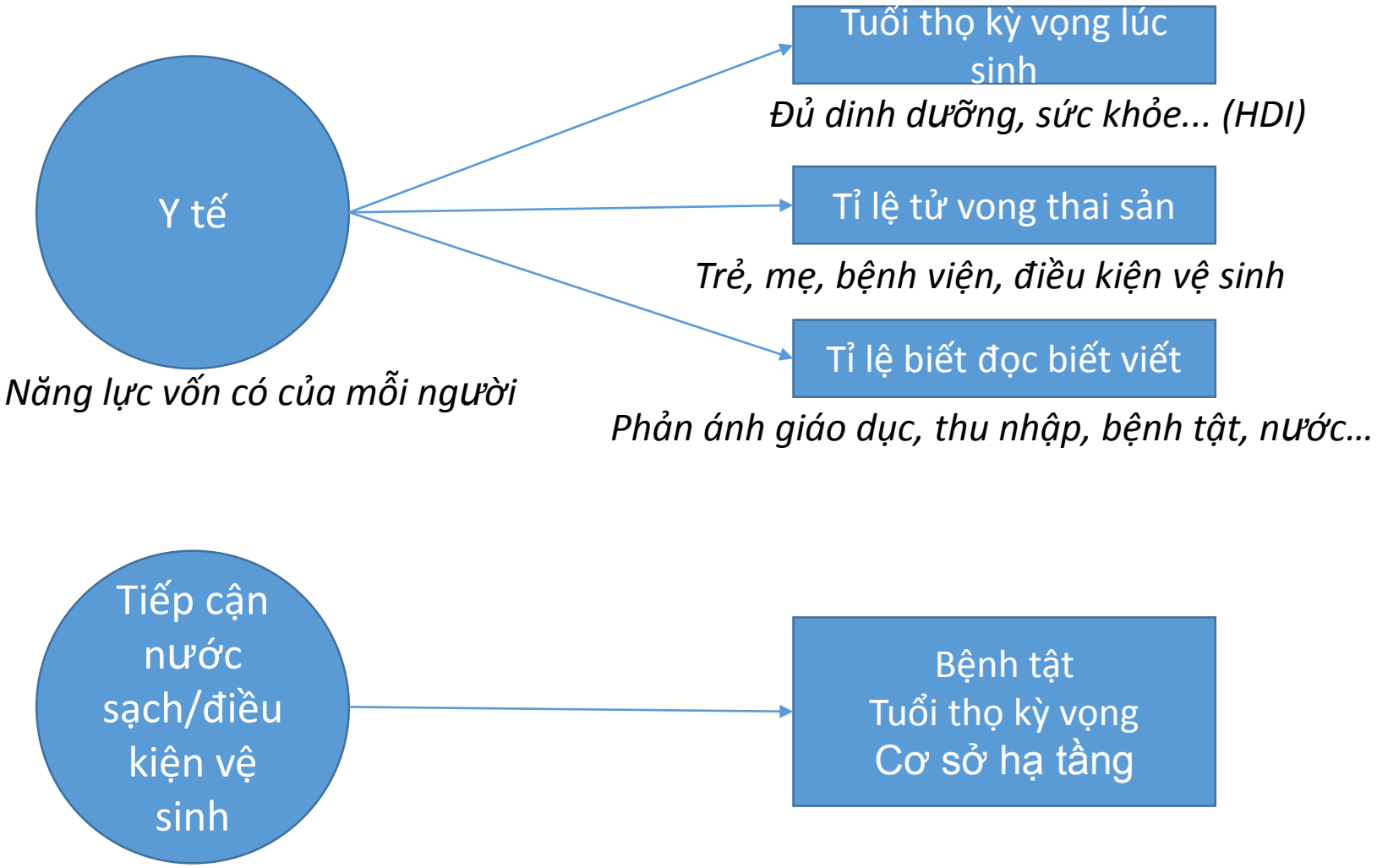

© Fulbright University Vietnam

Chỉ số phát triển thành phần

- Xu thế: phát triển được đo lường theo các chỉ số thành phần bao hàm nhiều khía cạnh phát triển, như:

Chỉ số chất lượng cuộc sống thể chất

Morris D. Morris (1979)

Biết đọc biết viết, tuổi thọ kỳ vọng, tỉ lệ tử vong trẻ sơ sinh để đo lường chất lượng cuộc sống

Chỉ số phát triển con người

Mahbubul Haq (1990)

Tuổi thọ kỳ vọng
Giáo dục
Thu nhập bình quân đầu người

Chỉ số nghèo đa chiều toàn cầu

Oxford & UN (2010)

Tình trạng cùng khổ
Giáo dục
Điều kiện sống và y tế

© Fulbright University Vietnam

HDI

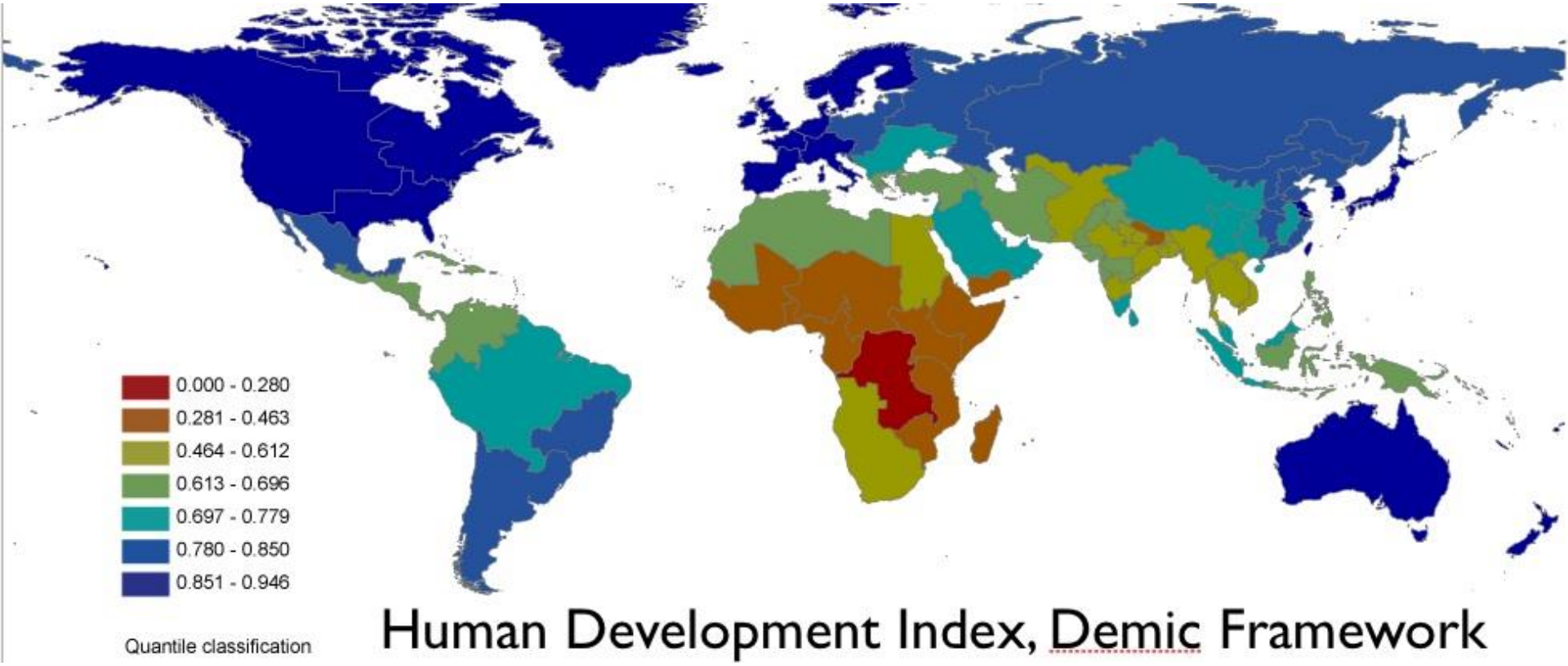

© Fulbright University Vietnam

HDI (II)

- “Chuyển dịch trọng tâm kinh tế học phát triển từ hạch toán thu nhập quốc dân sang các chính sách chú trọng vào con người” (Mahbubul-Haq, 1990).
- Liệu người dân có được và làm những điều mong đợi trong cuộc sống (*cách tiếp cận năng lực*)
- Được tính theo 3 chỉ báo: a. tuổi thọ, b. thành tựu giáo dục, c. Mức sống tươm tất.
- Cảm nhận được – được nhìn thấy phổ biến, một số chính phủ sử dụng HDI để phân bổ nguồn lực (ví dụ, Argentina, Brazil, Mexico, Egypt…)
- Một số chỉ trích – a. quá đơn giản (một số khía cạnh phát triển không được đo lường chính xác), b. phản ứng thái quá trước các chỉ báo tiền tệ (tăng trưởng)

© Fulbright University Vietnam

Việt Nam và HDI (2016)

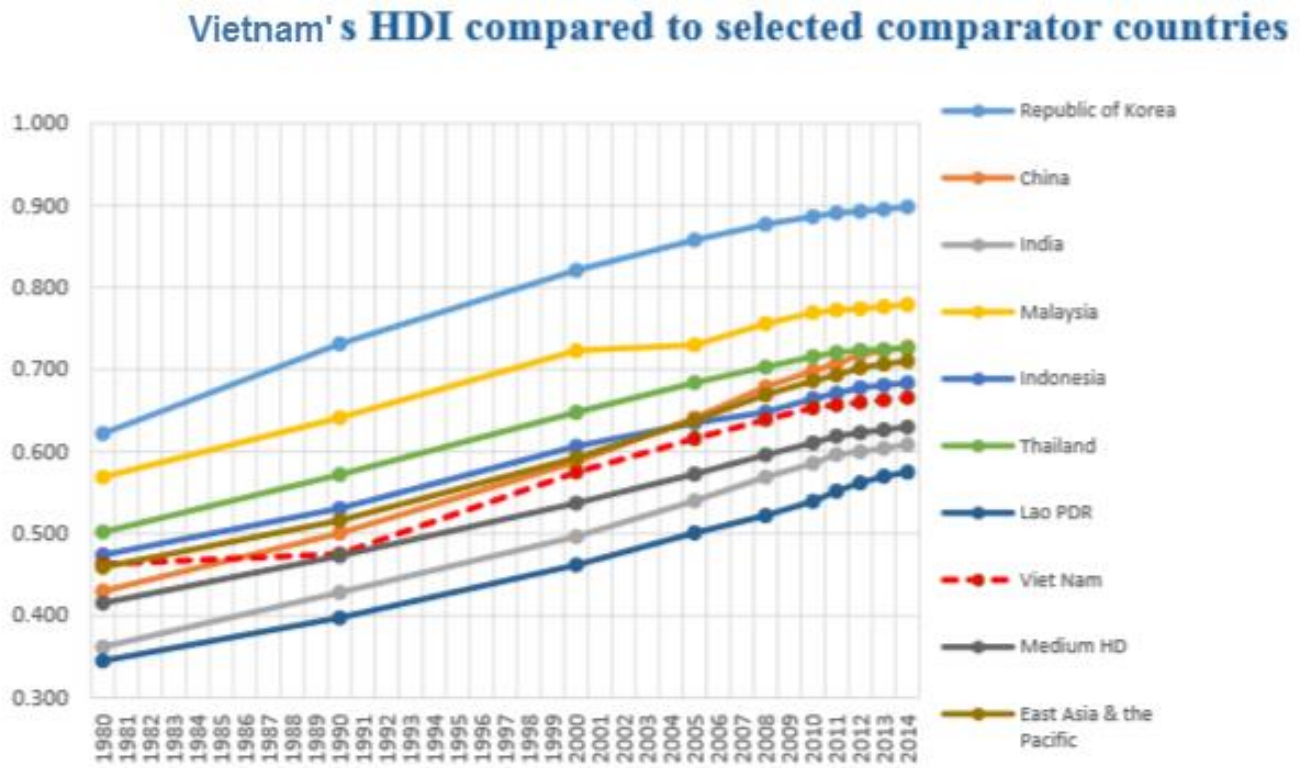

- Xếp hạng HDI của Việt Nam = El Salvador và Nam Phi (115 / 188 nước) – 0.477 (1990) lên 0.683 (2015), 43.2%
- Thuộc nhóm phát triển trung bình (38 nước)

© Fulbright University Vietnam

Q&A

CONTACT

Fulbright School of Public Policy and Management

232/6 Vo Thi Sau, District 3, HCMC

T: (028) 3932 5103

F: (08) 3932 5104

E-mail: info.fsppm@fuv.edu.vn

Web: **www.fsppm.fuv.edu.vn/**

© Fulbright University Vietnam